

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBINIŲ PENSIJŲ ĮSTATYMO NR. I-730 4, 5 IR 6 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO NR. XIII-789 4 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-187

Nr.
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 straipsnio 3 dalimi ir atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2021 m. balandžio 28 d. sprendimo Nr. SV-S-90 „Dėl įstatymų projektų išvadų“ 1.11 papunktį, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

1. Nepritarti Lietuvos Respublikos valstybinių pensijų įstatymo Nr. I-730 4, 5 ir 6 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XIII-789 4 straipsnio pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIVP-187 (toliau – Įstatymo projektas) dėl šių priežasčių:

1.1. Įstatymo projektu siūloma nustatyti teisę daugiavaikiam tėvui (įtėviui), išauginusiam 5 ir daugiau vaikų (toliau – daugiavaikis tėvas), gauti Lietuvos Respublikos antrojo laipsnio valstybinę pensiją mirus daugiavaikėi motinai (įmotei), kuriai buvo paskirta antrojo laipsnio valstybinė pensija.

Įstatymo projekto rengėjų iškelta problema nėra aktuali, nes pagal šiuo metu Lietuvos Respublikos valstybinių pensijų įstatyme (toliau – Įstatymas) nustatytą teisinį reguliavimą teisę gauti antrojo laipsnio valstybinę pensiją, t. y. valstybės padėką už vaikų išauginimą, turi vienas iš daugiavaikių tėvų (įtėvių). Šis reguliavimas, priešingai negu siūloma teikiamu Įstatymo projektu, užtikrina, kad už tą patį nuopelną valstybė neskirtų išskirtinės padėkos valstybinės pensijos forma antrą kartą, nes, vadovaujantis Įstatymo 4 straipsnio 3 dalies 1 punktu ir 5 straipsnio 6 dalimi, teisę gauti antrojo laipsnio valstybinę pensiją turi ir daugiavaikis tėvas, kai nėra daugiavaikės motinos (įmotės) arba kai daugiavaikė motina (įmotė) neatitinka Įstatyme nustatytų antrojo laipsnio valstybinės pensijos skyrimo sąlygų. Pagal Įstatymo 3 straipsnio 2 dalį, asmeniui, turinčiam teisę gauti valstybinę našlių pensiją už mirusį valstybinės pensijos, nurodytos Įstatymo 1 straipsnio 1 dalies 1 ir 3 punktuose, gavėją ir socialinio draudimo našlių pensiją, jo pasirinkimu skiriama ir mokama arba valstybinė našlių pensija, arba socialinio draudimo našlių pensija.

1.2. Siekdama užtikrinti nuoseklų valstybinių pensijų sistemos tobulinimą, kuris, vadovaujantis Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 5 punkte įtvirtintu teisėkūros efektyvumo principu, gali būti įgyvendintas tik kompleksiskai sprendžiant valstybinių pensijų sistemos problemas, Lietuvos Respublikos Vyriausybė, atsižvelgdama į Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. XIV-72 „Dėl Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“, 190 punkte įtvirtintą siekį užtikrinti teisėkūros kokybę, 2022 m. I ketvirtį pradės vykdyti Aštuonioliktosios Lietuvos

Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. kovo 10 d. nutarimu Nr. 155 „Dėl Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano patvirtinimo“, 3.3.9 papunktyje nurodytą veiksma – „sistemiškai peržiūrėti teisės aktus, reglamentuojančius valstybines pensijas, rentas, kompensacines išmokas“. Atsižvelgiant į tai, daugiavaikiams motinai (įmotei) arba tėvui (įtėviui) teikiamos papildomos valstybės garantijos ir jų apimtis galėtų būti svarstomos minėtos pertvarkos kontekste. Lietuvos Respublikos Seimui iki 2023 m. II ketvirčio bus pateikti sisteminiai pasiūlymai dėl valstybinių pensijų ir kitų iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto mokamų pensinio pobūdžio išmokų sistemos tobulinimo.

1.3. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos preliminariais skaičiavimais, Įstatymo projektu siūlomai teisinio reguliavimo priemonei įgyvendinti kasmet papildomai reikėtų skirti apie 142 tūkst. eurų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų.

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas yra konstatavęs, kad „<...> įstatymų leidėjas negali sukurti tokios teisinės situacijos, kai išleidžiamas įstatymas arba kitas teisės aktas, kuriam įgyvendinti reikia lėšų, bet tokių lėšų neskiriama arba jų skiriama nepakankamai“ (Konstitucinio Teismo 2004 m. gruodžio 13 d. nutarimas „Dėl kai kurių teisės aktų, kuriais reguliuojami valstybės tarnybos ir su ja susiję santykiai, atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai ir įstatymams“), kad „teisės norma, kuria valstybė prisiima atitinkamą įsipareigojimą, <...> turi būti paremta materialiniais ir finansiniais ištekliais“ (Konstitucinio Teismo 1996 m. lapkričio 12 d. nutarimas „Dėl Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atstatymo tvarkos ir sąlygų“ 8 straipsnio penktosios dalies ir 19 straipsnio pirmosios dalies normų atitikimo Lietuvos Respublikos Konstitucijai“).

Atsižvelgiant į dėl COVID-19 pandemijos išaugusį neapibrėžtumą, pagal atnaujintą šalies ekonominės raidos scenarijų 2021 metais numatant mažesnes pajamas, didesnę valdžios sektoriaus deficitą ir skolą, pažymint, kad, ir toliau prisiimant papildomus ilgalaikius įsipareigojimus ir augant valdžios sektoriaus skolai, valstybės skolos lygis vidutiniu laikotarpiu (2021–2024 m.) priartėtų prie 60 procentų bendrojo vidaus produkto ir tai keltų riziką viešųjų finansų tvarumui, Lietuvos Respublikos 2021 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme nenumatyta skirti papildomų lėšų Įstatymo projektu siūlomai teisinio reguliavimo priemonei įgyvendinti, darytina išvada, kad prisiimti papildomų finansinių įsipareigojimų, susijusių su Įstatymo projektu siūlomos teisinio reguliavimo priemonės įgyvendinimu, galimybių nebus.

2. Jei Lietuvos Respublikos Seimas nuspręstų svarstyti Įstatymo projektą, atkreipti dėmesį į tai, kad Įstatymo projektu siūloma keisti Lietuvos Respublikos valstybinių pensijų įstatymo Nr. I-730 4, 5 ir 6 straipsnių pakeitimo įstatymą Nr. XIII-789 (toliau – Įstatymas Nr. XIII-789), jame nustatant naują antrojo laipsnio valstybinių pensijų skyrimo daugiavaikiams tėvams teisinį reguliavimą. Atsižvelgiant į tai, kad teisė gauti antrojo laipsnio valstybines pensijas daugiavaikiams tėvams bei šios pensijos skyrimo sąlygos

nustatytos Įstatyme, turėtų būti keičiamas ne Įstatymas Nr. XIII-789, o Įstatymas, jame nustatant naujas antrojo laipsnio valstybinių pensijų skyrimo daugiavaikiams tėvams taisykles bei jų taikymą.

Ministras Pirmininkas

Socialinės apsaugos ir darbo ministras